ČAROBNI DIPLAŠ

I DRUGE AMERIČKO-INDIJSKE
I JAPANSKE PRIČE
ZA HRVATSKU
MLADEŽ

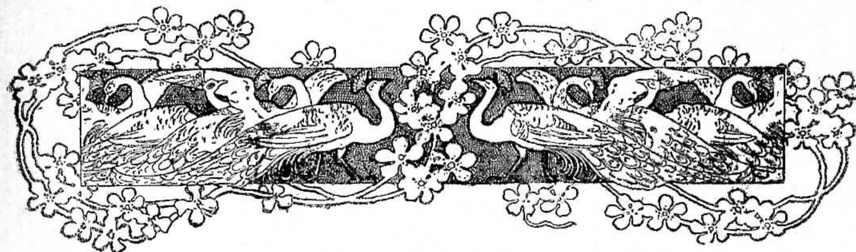
NAPISAO

O. PLACIDO BELAVIĆ

...a“

IZVORNE SLIKE I NASLOVNI LIST NARISAO BOŽ...
TISAK I NAKLADA KNJIŽARE GUST. NEUBE...

...ukovara put
...sionar u najvećem
...) Bruklinu.



O. Placido Belavić.

Svećenički stalež dao je hrvatskoj književnosti čitav niz zaslužnih književnika, koji su prodičili i sebe i hrvatsku knjigu.

Franjevac O. Placido Belavić radi već mnogo godina na književnom polju i ako je taj rad rasijan u raznim našim časopisima i novinama sve tamo od godine 1902. u „Anđelu čuvaru“, „Kršćanskoj obitelji“, „Glasniku sv. Ante“, „Obitelji“, „Prosvjeti“, Srijemskim novinama“, i omladinskim almanacima: „Rasad“ i drugdje.

U posebnom izdanju sabrao je „Japanske pripovijesti“ (po Chamberlainu 1905.), „Sv. Ivan Kapistran pod Biogradom“ (1907.), pripovijesti „Sv. Antun Paduvanski“ (1907)., „Sv. Bono, mučenik“ (I. izdanje i906. a II. 1908.), „Povijest samostana i župe vukovarske“ (1908.), Zadnji časovi sv. Iva Kapistrana“ 1906.), „Gospa Sotinska“ (1909.) i povjesničke crtice „Našice“ (1912.)

15. studenoga 1912. krenuo je iz Vukovara put Amerike, gdje boravi i sada kao misionar u najvećem pregrađu na svijetu (New-jorškom) Bruklinu.

Nedavno se javio oduljim pismom, pa pominje, da se sprema natrag u Evropu, a za Ameriku kaže, da je „dobra makar i skupa škola“.

Belavić vrlo lijepo crta zbiljski život, koji je pun pouke i ljepote za onoga, koji uživa u prirodnim pojavama i ima smisla za sve što je lijepo, plemenito i uzvišeno. Na oko jednostavan predmet ili poznatu priču mnije prikazati plastično i sa mnogo čuvstva, pa se čita napetim isčekivanjem od početka do konca.

Dao Bog: vratio nam se zaoto što prije sretno i zdravo u Hrvatsku domaju, a međuto evo njegovo djelo u lijepom ruhu mladoga hrvatskoga slikara i književnika Bože Uzelca, koji je narisao naslovni list i pet izvornih pero-crteža.

Osijek, 13. veljače 1916.

Čika Rude



Čarobni diplaš.

Pred neko 600 godina u njemačkom gradiću Hamelnu, navrviše štakori, da je bila grozota. Kudagod si pogledao svagdje je izmiljao štakor, u sobi, kuhinji dapače i u krevetu, te u istim loncima i zdjelama, a ma samo zini, eto ti već parcova u usta! Stanovnici već očajahu ljuto.

Načelnik pozove sve uglednije građane u općinu, da se posavjetuje, kako će toj parcovskoj pošasti na put stati.

Dok oni mudruju i mozgaju, čuje se neko kucanje na vratima njihove gradske viječnice, te se već jedni uplaše, nije li možda kakov štakor pokucao na vratima!

Unidje neko čudnovato momče, visoko i tanko, haljine na pol crvene, a na pol žute sezahu mu do tla, kose je imao plave, neobično dugačke, a ma to je bilo neko biće kao iz drugog svijeta — — —

Svi se zapanjiše. Bio to čarobnjak s diplama čudotvornima.

Diplaš će: — Čestiti građani, čujem da Vas štakori hoće već da izjedu. Ja ću Vas od njih zacijelo izbaviti, ali mi imadete isplatiti 2000 srebrnjaka, i to onda kada ih posvema utamanim.

Načelnik i njegovo vijeće kliknuše: — Hej, dobri mladiću, u sto nam dobrih časova došao, samo nas od te gamadi ljute izbavi, što koštalo da koštalo mi rado plaćamo!

Diplaš stade tako čarobno i umiljato svirati, da svi štakori podigoše svoje ruse glavice, te će za njim u svojoj parcovskoj povorci po sokacima, te po njivama i livadama, dok ih konačno ne zavede čarobnim diplama svojim do neke duboke rijeke, kamo parcovi skoknuše, te im već ne bje ni traga ni glasa.

Silnu radost nastade u gradini Hamelnu, začuvši, da je nestalo ljutog dušmana, tih kućnih skakavaca, parcova. Cijelo je mjesto bilo iskićeno granjem i rasvijetleno u znak triumfa i nečuvenog slavlja. Na to začepiše sve luknje na svjema zakucima, da se ne može ni jedan parcov nikada više povratiti ovamo.

Dipljaš će konačno: — Čestiti načelniče i vrli građani, kako vidite, ja vas oslobodih od tih parcovskih Hunâ i Vandalâ, dederte mi sada obećanu mi nagradu od 2000 srebrnjaka!

Načelnik će podrugljivo: — Zar smo mi, misliš golobrado momče, izgubili pamet, zar nam je valjda mozak u koš pao, da tebi dademo 2000 srebrnjaka! Bit će tebi derane i 100 srebrnjaka dosta, pa se gubi i penjaj iz našeg čestitog mjesta i kraja, jer mi baš ne potrebujemo kojekakovih potepuhâ i dangubâ, kao što si ti!

Diplaš se zaprijeti! — Pazite, da se ne pokajete ljuto za taj zločin i prevaru!

Načelnik se okosnu: — S mjesta se tornjaj iz našeg grada i općine!



Čarobni diplaš.

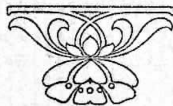
Diplaš slegnuvši s ramenima pohita na ulicu, te stade ponovno umilno prebirati na svojim diplama. Najednoć se sakupe djeca sa svojih ulica, te će kao luda za njime. Ljudi gleđu kao u čudo sada čarobnjaka, sad u djecu, ali se najednom ukočiše kao okamenjeni. Idu, idu djeca, te već koracaju za njime izvan grada do jedne pećine.

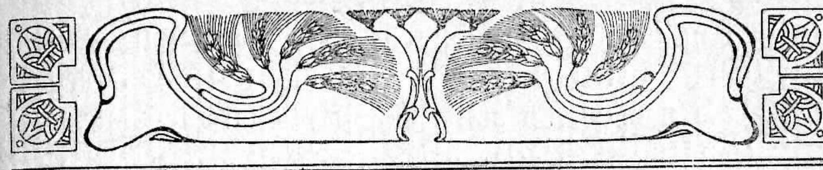
Građani se povesele: — Na tu se pećinu ne će baš naša djeca moći popeti, sada moraju zacijelo natrag kući.

Uto se najednoć otvore u pećini neka tajinstvena vrata, a djeca uniđoše onamo kao u procesiji jedno za drugim. Kada se obredaše ondje, najednoć se čarobna vrata zaklope, te toj vajnoj dječici ne bje više ni traga ni glasa.

Jedan šepavac, koji je na putu zaostao, ne mogući koracati za ostalom djecom, jedini je ostao čitav i zdrav, te je donio tu tužnu vijest očajnim građanima.

Dandanas nema više one kolne ulice, ali na crkvenim prozorima u gradu Hamelnu i dandanas vidi se velika slika, koja predstavlja, kako čarobnjak vodi djecu u onu ukletu pećinu.





Ptičji koncert.

Osvanu čarobno proljeće. Sve se je u naručaju raskošne prirode natjecalo, da proslavi preporod dugo i teško uspavane prirode.

A ko da se više veseli nego li roj čarno-kljunih i ljupko-vidnih pticâ, koje veselo klikću i žuborišu u smaragd-livadama i gajićima. Jednoć se sastane ptičji zbor, u ubavoj jednoj šumici, te će veselo čavrljati, kako da proslave Đurđev danak, taj rođendan proljetnih čarovâ i miljâ.

Prva će ševa da otvori tu velevažnu sjednicu, te prozbori umilnim tonom: — Ptičji zbore! Evo je nestalo tmurnih zimskih dana, te nam eto puknu ljupko proljeće. Sada se voljko valjuškamo i zibljemo u kolijevci svih prirodnih čarâ, tonemo u moru svakoga milja i obilja, pa da se mi dragome Stvoritelju našem ne zahvalimo, da ne pokažemo i ljudima lijep primjer, kako se slavi Bog?

Ptičice kimnuše glavicam svojima, da je baš tako — —

Ševa nastavi: — Ne ćemo toliko pjevati ujutru, nego usuprot uvečer, kada će nas moći i općinstvo slušati, osobito naši miljenici — đaci. Jednoglasno bje u toj znamenitoj skupštini odabrana zborovođom ševa, a hvala

Bogu i njihovom zboru bilo je po izbor lijepih glasićâ: tenora i basovâ baš na pretek. Sutra uvečer uputiše se dječaci u šumicu, da se naslađuju ptičjim pjevom.

Kada ih ptičji zbor ugleda uplaši se veoma, te će plaho lepršati po granju, dok se jedvice nekako ne smiri. No mališi su bili vrlo uljudni, te će najstariji između njih: — Vrli drugovi! Mi hoćemo da poslušamo ove krasnopojke ptičice, ali prije nego one otpočnu, ded da i mi koju zagudimo!

Na to složno otpjevaše: „Lijepa naša domovino" i „Gdje ptičice miloglasne".

Uvaženi član zbora sova će: — Vidiš, vidiš, ja sam zbilja mislila, da su svi dječaci opaka derišćad, no vidiš, i među njima ih imade dosta čestitih i vrlo valjanih!

Vrabac prihvati: — Ja sam hvala Bogu, dosta svijeta proputovao. Europa, Azija i Afrika ležahu češće pod mojim krilatim nogama, a spremam se uskoro i na mali izlet u Ameriku, gdje bih na panamskoj izložbi baš lijepo pristajao, no ipak mi se ova djeca sviđaju, da im na kori zemaljskoj među omladinom slabo premaca imade.

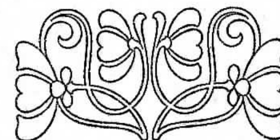
Lastavica im se priključi: — Ja se na aeroplanu krila svojih češće uzdigoh baš nehotično, kamo ni oko ljudsko ne seže, no priznati moram, da me ta djeca danas u velike začaraše, premda na tisuće vidjeh raznobojnih dječaracâ, i crnih i žutih i crvenih, kako već obredah skoro čitavu kuglu zemaljsku!

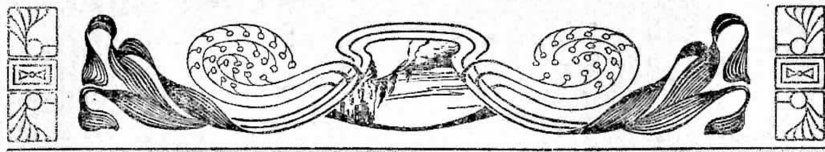
Ševa će ozbiljno: — Budući da se ti mališi prema nama tako uslužni i uljudni pokazaše, ded da ih malo iznenadimo, hajdemo da im koju odpjevamo!

Ševa je vješto zborom dirigirala. Svraka je imala

da zjeva „tenor". Najprije se je nećkala, da je nešto „nedisponirana", malko i prehlađena, ali je drugarice stadoše bodriti: — Gospođice, svračice, vi ste odviše čedni sa svojim glasom, vi i sami ne znate kakovi se čari kriju u grlašcu vašem! Konačno se dade nagovoriti, te uz burni: „Bravo" i „Živjela", otpočnu uz „tremolo" dirljivu velepjesmu svoju. Sova je pjevala „sopran", a gavran, ćuk i drugi veličahu po izbor pjevci krasiše taj birani, nečuveni zbor. Kada skladno otpjevahu svoju velepjesan, dječaci uz silan pljesak pažljivo poslušaše taj romon i žubor ptičjih grlâ, osobito su svraka i sova odnijele silne lovorike.

Dječaci odpjevavši jošte: „Gdje je stanak moj", veselo se otputiše kućama svojim, jer takova koncerta ne bi čuli ni na kojoj čuvenoj operi, kaošto ga eto uživahu pod blagim proljetnim nebom u tihom, ljupkom ptičjem hramu . . . gaju!





Kobna pisma.

Kao tipci u orguljama i glasoviru poredaše se učenici 5. razreda jedan do drugoga. Inače bijahu vrlo živahni, skoro i nemirni, ali danas nekakav ozbiljan mir vlada na njihovim mladenačkim lišcima. A zašto to?

Danas ujutru dolazi gospodin inspektor, dakle sada u koš svaka šala i brbljanija, sad treba vidjeti, ko je junak na mezevu napretka i uspjeha čitave školske godine.

Odbije osam sati. Miško najkuražniji đak u školi, izvirivši kroz prozor zamijeti na trepet djaka, da eto sada dolazi gospodin nadzornik s mjesnim župnikom. Čuje se već i kucaj na vratima . . . Đaci čedno ustaju, a g. učitelj iziđe odličnim gostima ususret.

Nadzornik oslovi đake, bodreći ih, te ih uvjeravajuć, da se nada lijepim odgovorima, tako barem čita s njihovih vedrih licâ i bistrih pogledâ.

Po nastupnoj molitvi uslijediše pitanja i odgovori. Bila je milota slušati te bistre dječake, kako odgovaraju, kô da na meljavi melju pametne odgovore svoje. Nije bora mi manjkalo ni pohvale od strane inšpektorove. Na koncu ispita g. će nadzornik:

— Draga djeco, ja razabrah, da ste lijepo napredovali u svjema predmetima, hajde da vidim, kako znadete i lijepe sastavke udešavati.

Vi ćete sada lijepo pripremiti papir i kuverte, te napisati svaki po volji rođacima, prijateljima i znancima koje učtivo, kratko pisamce metnut ćete ga u kuvertu, te ga zalijepiti i predati, upravo onako, kao što se na poštu šilje.

Đaci se bome ljucki opremiše, da napišu što ljepše i podesnije pisamce. Što smisliše, to u brzu i stvoriše.

Hajde da malo zavirimo u to tajinstveno carstvo njihovih pisamâ.

Naš znanac Miško piše u zagrebački seminar svome bratiću, koji je već svršavao crnu školu, da se požuri kući, jer da je župnik na umoru, pa hej njega čeka masna župa u rodnom mjestu. — Lujo pako mudro piše krojaču u Osijek, da mu što prije ugotovi lijepu proljetnu haljinu, ali ta da mora na njemu stojati kao salivena. Julijo pako adresiru na šeširdžiju u Rijeku, da mu odmah poštom šilje fini, panama-šešir, jer da mu za njime zazubice rastu, budući bi tako izgledao među svojim vršnjacima kao Amerikanac, a to je baš njegov „ideal".

Karlo piše baci svojoj u gornji Karlovac, da im je kuća izgorjela, te da su sada svi vajne sirote, bačeni na ulicu, gdje da cvokoću zubima od golotinje i nužde ljute. S toga neka se žuri kući, nužda je krajnja. — Ivo piše krsnome kumu, da mu je otac umro, stoga neka se požuri na ukop.

Neki opet piše u London svome rođaku, da mu ravno odanle pošlje automobil, a drugi ujaku u Paris, da mu bezodvlačno dostavi aeroplan. Jedan opet stricu

u Ameriku, da mu šilje odanle majmuna, za kojim on odavna već gine i vene.

Kada ugotoviše ta čarobna pisamca, nadzornik im reče, da pisma lijepo spreme u kuvertu, te na uglu naprave obrub, gdje već pristaje listovna marka. Ujedno obeća onome, koji najljepše i najganutljivije pisamce napiše lijepu i doličnu nagradu.

Učitelj pokupi sva ta dirljiva pisma, te ih uručivši poslužniku, otputi se veselo g. župniku na ručak.

Hajde da vidimo, kako će ta pisma igrati svoju zanimljivu ulogu.

„Hm, hm"! gunđa poslužnik, vidjevši taj roj pisamâ, čemu ta deriščad tolika pisma šilje na poštu. Ja svaki dan nosim od župnika listove, ali toliko još nikada nije bilo. Ta jedva bi ih i isti deližans ponio. Pa tome i nebiljegovana. Gleđ, gleđ, neki tja i u Ameriku pišu, to je skoro i bezobrazluk, da se ti golobračići usuđuju već i preko mora črčkati! Tako bora mi, nijesu djeca drska bila u stara blažena vremena, kao na primjer za nezaboravne Marije Terezije. No pa dobro, kada ih već moram nosti na poštu, neka odmah onamo miklaju"!

Stari podvornik Imra požuri se na poštu te preda lijepo sva pisma, koja već prije podne s prvim vlakom krenuše na određeno mjesto.

Ponesavši za župnika i učitelja novine, pobrza kući. Usrijed ručka sjeti se nadzornik u živahnome razgovoru onih dobrih i pametnih dječaka u petom razredu, te će poslužniku: — Imro, ded donesite ona pisma u kuvertama! Imra će: — Kakova pisma, gospodine, ja znadem samo, da sam nekakove listove u školi pokupio, te ih

smjesta odnio na poštu, te hvala Bogu prvim „cugom" otidoše na svoja mjesta. A ona američka valjda će trebati i pol godine, dokle onamo preko mora stignu.

„Ta gdje vam je pamet Imra", kriknu sva trojica, „ta na kakovu poštu"!

Učitelj će ogorčeno: — Jesam li vam rekao Imro, da ih uručite g. župniku?

— Možebit ste i rekli, gospodine učitelju, ali oprostite, ja sam malo nagluh, te vas nijesam dobro razumio. Napokon ko bi vas i mogao gospodine razumjeti, kada oni huncuti tamo u školi tako viču, da bi čovjek i kraj magarećih ušiju oglušio!

Nema druge, sada telefoniraj brže na željezničku postaju, ali nema pomoći više. Sva pisma bjehu odaslana na svoju štaciju, osim onih prekomorskih — američkih!

Pomislite sada, koliko je to skrbi sada zadalo djeci i učitelju. Bit će borami sada rusvaja — — —

Za koji dan učestaše i odgovori.

Miškin bratić u zagrebačkom sjemeništu kori tog svoga drskog rođaka, kako smije onako ludo pisati, te želeći g. župniku zdravlje, opominje ga, da drugi puta pametnije piše.

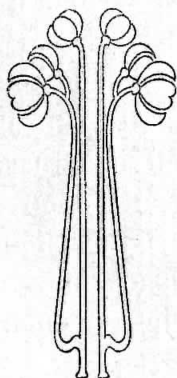
Luji odgovara krojač iz Osijeka, da mu šilje mjeru uz 40 kruna, hoće li baš to željkano odijelo. Juliju piše šeširdžija iz Rijeke neka otpremi onamo 10 kruna, inače se ne će na njegovoj glavici sunčati čuveni panama šešir.

Karlina starica majka požuri se onako bolna i ugrbljena iz gornjeg Karlovca, da pomogne svojoj vajnoj unučadi. No kako se tek začudi, vidjevši, da je sve kod kuće u najboljem toku i redu.

Najgore je prošao Ivo. Kao bez glave pohiti njegov krsni kum, da ne zakasni na ukop svog vrlog prijana, Ivina tate. Kad tamo, zateče ga kod ručka, kako se s djecom veselo razgovara i šali.

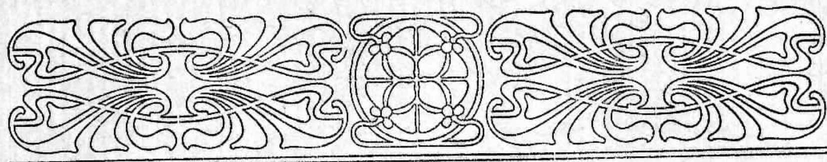
Dakako sve je bilo u redu, kada se je saznalo, da je svemu tomu kriv naš mudrac Imrica — — —

Svi uskliknuše: — Eh, pa hvala Bogu, kad nije bilo i gore!





Dječaci — gavrani



Dječaci — gavrani.

(SA SLIKOM)

Neka Indijanka imala je dva sinčića: Vukomora i Riboskoka, koje je veoma voljela, te ih vodila sa sobom, kuda god bi išla.

Nekog dana htjela, da nabere granja u šumici preko potoka, te uzme svoje miljence u kanoe (indijanski: čamac). Prijeko potoka izvali čamac u pijesak, te će djeci: — Ostanite tu kod čamacâ, dok ja ne pokupim granje!

Mališi se sigrahu po pijesku, kad li im najednom padne u glavu, da će i oni u šumicu. Umalo se majka povrati, al dječarcima ne bje ni traga.

Stade ih jadna vikati: „Hej, Vukomore, hej Riboskoče, gdje ste djeco moja miljena, odazovite se vajnoj majci svojoj“!

I zbilja oni se oglase: „Kvar, kvar“!

Tà to su gavrani, to nijesu moji sinovi slađani“! vapi ucviljena majka. Majka ih je čekala i čekala, ali njenim čedancima ne bi više ni traga.

A zašto? Jerbo nijesu slušali majku svoju.





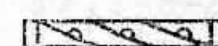
Mali Zvijezdo-kras.

Mališ Zvijezdo-kras stanovao je u povisokoj špilji, odakle se je na čvrstom užetu spuštao na zemlju. Češće bi se prošetao po polju i livadama. Malo Indijanče Omaha dođe mu ipak jednoć u trag. Bilo to siroče bez roditelja, imao je samo baku. Ova će: — I sama vidim, da netko češće vrluda po poljanama i lugovima. hajde da vidimo tko je, vidit ću, je li muško ili žensko. Pred ulazom u špilju metnu šilo i nož, kojim se guli koža. Ali ih se Zvijezdo-kras ni ne dotaknu. Ponovno će pokušati, tko je to zvijere, te postavi onamo luk i strjelicu. Sutradan već nema ondje toga oružja. Baka kliknu: — Hej, muško je, muško!

Konačno ga uzme baka k sebi, jerbo je zbilja bio dobro momče.

Kada je Zvijezdo-kras ponarastao, češće je lovio bogati plijen za svoje dobročince, Omahu i njegovu dobru baku.

Donio bi im sada medjeda, sad panteru, a borami bi poubijao i čitavu hrpu zmijâ. Tako je s vremenom obogatio svoje mile, koji ga u stan svoj zakriliše, da ne mora u tamnoj špilji zepsti i stradavati.





Kako se Indijanci dočepahu konjâ.

(SA SLIKOM)

U davno vrijeme nijesu imali Indijanci konjâ, te su mjesto njih rabili pse. No, slabo su bili pomoženi i s njima, jerbo nijesu mogli nositi velik teret, a niti su mogli jašiti na njima. Bilo je za Indijance borami zlo, ne možeš daleko da se zaputiš, a niti da što tovariš na put.

Neki dobričina imao je krasan i bajnoviti san. U snu mu reče neko biće: — Idi na kraj jezera, gdje ćeš vidjeti dugačke, dugačke životinje, uzmi i uže sa sobom, da ih možeš odmah i uhvatiti!

Sutradan se zaputi taj Indijanac k jezeru, te iskopavši jamu u pijesku, vrebao je na svoj plijen.

Najednoć opazi kako čitavo jato trči prema jezeru. Bili to: bafali (bikovi), srne i jeleni. Alaj su požudno pili, da je valovima romonilo: „Š, š, š“! Na to nadođu i druge životinje da piju ondje. Indijanac nije takove pasmine nikada vidio. Bile su visoke kao jeleni, a imale male uši i dugačak rep.

Hitro baci uže na jednu životinju, ali je nije mogao uhvatiti, te mu je i utekla sa užetom. Naš lovac se u velike zabrinu. Koliko puta se nabaci užetom, svaki put bi mu po koja umakla.



Kako Indijanci love konje.

Ponovno mu ono biće objavi u snu: — „Ta nemoj, ludo momče, hvatati one jake životinje, hvataj radije mladinu, koja ti se ne će konopu oteti!“

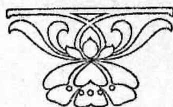
Drugi dan se opeta sakrije u jami. Najednoć čuje: „Š, š, š“! Strjelimice dobaci uže i uhvati najmanju životinju. -

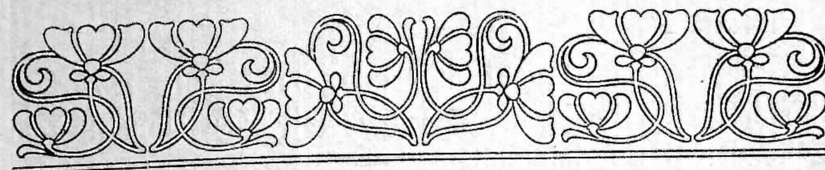
Bilo to ždrjebče, nejako, maljušno — — Povede ga kući. Noću stade ždrijebe rzati, a majka pobrza čedancu svome. Sada ih je imao već dvoje. — — Odsele je hvatao samo ždrjebad, a njihove majke hrlile bi za njima — —

Eto tako Indijancu čitava ergela konjâ!

*

Upamtite djeco dobro, da svako Indijanče od malih nogû lijepo jaši svoga pôni-a (ždrijebe).





Zašto imade mjesec jedno oko?

Sunce je bilo ocem čitavog obzorja. Bijaše moćno i sjajno.

Mjesec bje usuprot majka plavog neboskłona, također možan i sjajan.

Zvjezdice su bile njihova hej, dječica. Živjeli su, živjeli tako u slozi i ljubavi, dok nije stvoren čovjek.

Noć je do onda bila sjajna kao dan.

Ali sada je imao da se pojavi i kukavni čovjek na zemlji.

Sunce, mjesec i zvijezde u velike su voljeli rod ljudski, ali uza sve to narod je jako ginuo, jerbo nije nikada mraka bilo. Čeznuli su vrlo za noću, a od toga su oslabili i obolili.

Dobar duh će: — Tako ne ide dalje, ljudi ne mogu živjeti bez noći. Moram izbiti suncu jedno oko, da tako jako ne svijetli, te da čovjek ipak može spavati.

No mjesec je jako i jako ljubio vojna svoga — sunašce žarko, te nije mogao podnijeti, da se njegovome slađanom vjereniku izbije oko.

Reče tome duhu: — Ne, ne, radije izbij meni jedno oko, ne dopuštam bre nikako, da žarko sunašćevo oko oslijepi.

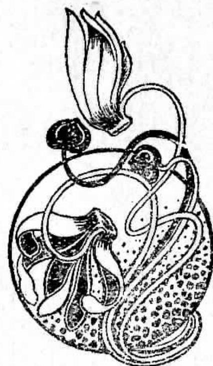
Tko će nas hraniti, tko oda zla braniti, ako moj dragan oćoravi. Ja mogu već čuvati našu sitnu dječicu zvijezdice i s jednim okom, hej!

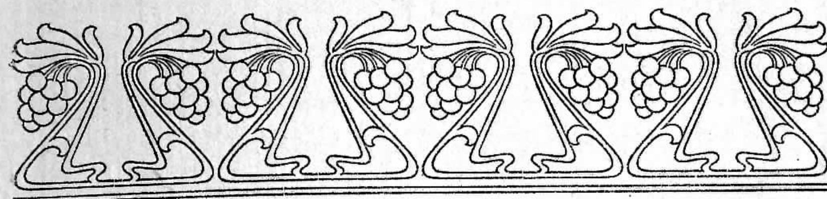
„Eh, pa dobro“ otpovrnu dobar duh, „neka ti se ispuni vruća želja tvoja!“

I zbilja duh izbije mjesecu jedno oko. Odsele su barem mogli ljudi noću spavati, jerbo nijesu bile više svijetle, nego baš tamne, tmurne noći.

No zato ipak nije „maćuška“ mjesec ružan, dapače odsada je sve čarobniji, eh i zamamljiviji!

On bdije čitavu noć nad svakim stvorom, on ljubi svakoga, a i njega svatko poštiva i voli!





Čuvstveni Indijanac.

Za vrijeme posljednjih ratovâ između Engleza i sjeveroameričkih Indijanacâ, divlje indijansko pleme Abenaki uništilo je jednu englesku četu, koju je žestoko proganjalo u očajnome uzmaku.

Pobjednici Indijanci mučili su zarobljene Engleze na najokrutniji način, kome valjada pametara nema ni u kojim barbarskim krajevima.

Divljaci među inima uhvatiše i jednog engleskog časnika, te već podigoše svoje sjekire, da ga smlave. No jedan čestiti starac Indijanac, koji je već uperio svoju strijelu prema tom jadniku, postavi se među svoje saplemenike, te im oštro naloži, neka odmah odlože ubojito oružje svoje. Oni se mučke pokoriše nalogu svoga plemenskog starješine.

Uzevši starac Engleza za ruku, dovede ga u svoju koljebicu, gdje je s njime najljubaznîvije postupao. Podučavao ga je u svome indijanskome narječju plemena Abenaki i običajima njegovim. Časnik se je pomalo priviknuo tome novom životu.

Katkada bi sijedi Indijanac dulje promatrao svoga milog bijelog zarobljenika, te bi najednoć ljuto proplakao. To je Englezu bilo vrlo zagonetno.

U proljeće podigoše se ponovno indijanska plemena proti svojim omraženim tlačiteljima — Englezima. Naš znanac Indijanac jošte žilav kao panj, pođe u vojnu sa svojim milim zarobljenikom Englezom. Pomenuto pleme Abenaki prevališe dvije stotine milja u gustim prašumama, pa nabasa na jedan engleski odio.

Starac će: — Hej, prijane moj, vidiš li tamo zemljake svoje, koji uperiše svoje ubojito oružje na naše patničko pleme.

Čuj me, bijelče. Spasih ti jednom život tvoj. Naučih te praviti kenū*) (čamce), strjelice i lukove, uputih te, kako se barače sa tomhōkom**) (sjekirom) i guliti kožu s glave živa bijelog neprijatelja našeg.

Tko si ti, molim te lijepo bio, kada te uvedoh u koljebicu svoju.

Tvoje ruke bijahu sputane kao u kakova dječarca, nijesi se mogao ni hraniti niti braniti, a duša tvoja lutala je u vječnoj noći.

Sve, što jadniče i vojniče moj bijeli, danas znadeš, duguješ samo meni. Zar da se u toliko bezobraziš, te pridružiš okrutnim suplemenicima svojima, udarajući i sjekuć nas?

Englez se sada stade svečano zaklinjati, da voli tisuću puta poginuti, nego li dići ruke svoje protiv i jednoga člana plemena Abenaki.

Indijanac metnuvši svoje šake pred oči, te klonuvši glavom zurio je neprestano u Engleza. Konačno će: — Imadeš li, prijatelju moj, oca?

Englez odvrati: — Kada se otputih u vojnu jošte

*) kenū (cannoe), indijanski čamac.
**) tomhōk (tomahaok), indijanska sjekira.

je živio moj hranitelj, a je li jošte danas živ ne znam.

Indijanac nastavi: — Ne znaš li mudro momče, da i ja bijah ocem, ali žalibože više nijesam. Moj sin poginuo je u boju baš kraj mene. Borio se je junački do zadnje kapi vrele si indijanske krvi, obliven sav patničkom krvcom svojom. No, ja ga ipak ljudski osvetih. Ove je zadnje riječi starac izgovorio strastveno, upravo divlje. Skoro da se je udušio od jecanja i gnjeva, no konačno mu presahnuše suze.

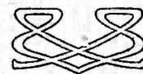
Obrnuvši se prema istoku, gdje je u pramen zore sunčani purpur prstenovao čarni svod nebeski, reći će Englezu: — Vidiš li, junače moj, ovaj čar i raskoš nebeski, uživaš li u tome nebeskom veleprizoru?

Englez će: — Ta kako ne bih uživao, valjada nijesam slijep i beščustven.

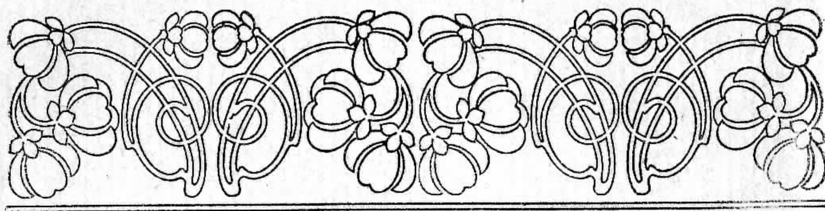
— Borami ja ne uživam više milo bijelče moje! Nato mu pokaže jedno krošnato stablo, veleći: — Voliš li, miljane moj, ovo divno drvo, koje cjelivahu čarne usne Velikog Duha*)?

— Tà kako i ne bih! kliče dragosno Englez.

— Vidiš momče, ja ne uživam ni u čem više — — Idi dragosti moja, k ocu si u domaju svoju, da barem on uživa izlazu rubin-sunčanih zrakâ i u raskošnom cvjetnom pojasu u naponu proljeću, što ja uživati ne mogu i ne smijem!



*) Tako nazivlju Indijanci njihovo najviše božansko biće.



Za stručak cvijeća.

(SA SLIKOM)

Grof Kervalski udao je svoju jedinicu Jolandu za sina svoga starog prijatelja, markiza Kergoneta, koji je vukao lozu od drevne bretonjske velikaške porodice. Svatovi bijahu kićeni, sam raskoš i sjaj. Mlada je bila vanredno dražesna, te je njen vjerenik bio upravo zanesan njenim čarima.

Vjenčanje se je imalo obaviti u župnoj klervalskoj crkvi, koja je bila sagrađena na visokoj pećini, kamo je bio po narodnoj priči sam đavao prisiljen, da nosi građu. Narod je veselo pocikivao: „Živjeli naši premili mladenci, živjela gospođica Jolanda, živio naš markiz“! Budući da je crkva bila na strmoj visini, moralo se je onamo ići pješke, te je taj svadbeni put uz neprestano počekivanje puka dugo trajao.

Usrijed toga bučnog svatovskog veselja susretoše se nenadano s jednim sprovodom.

U bijednom su lijesu nosili mladu djevojku bez vijenacâ i drugaricâ, a za lijesom pognut je koračao otrcan jedan mladić, brat pokojnice.

Neko će od svatovâ: — Kupite se ubrzu otale, što

nam kvarite svatovsko veselje s vašim mrtvačkim truljama!

Grof Kerval ukori ga veleći: — Dajmo čast ovome mrtvom tijelu, te popostanimo malko, dok sprovod ne krene dalje. Jolandi se sažali taj mladić, te izvadivši iz svoga buketa nekoliko narančastih cvjetićâ, ukrasi njime lijes bijednice.

Neznani mladić premda je bio odvratne vanjštine pogleda je milo i zahvalno, te će u sebi: — Jošte ipak imade na svijetu plemenitih srdacâ, koja ćute za sirotinju!

Poslije ukopa upita se taj mladić, koja je to plemenita vjerenica, što je ukrasila ubogi lijes njegove pokojne sestrice.

Odvratiše mu: — To je Jolanda, kći grofa Kervalskoga.

Mladić otpovrnu: — Neka bude blagosovena, baš me je ta dobra duša do smrti zadužila!

*

Prohujalo je od onda dvadeset godina. U Vendeji su francuski revolucijonarci smicali nevine ljude, nasladujući se đavaoskim posmjehom. Konvenat je poslao u Nant (Nantes), jednoga od svojih glavnih kolovodâ, da u ime „slobode“ pozatvara nedužne. Taj se je zvao Karjè. Nedaleko od katedrale sv. Petra bila je ogromna tamnica, u kojoj su bili bez razlike zasužnjeni muškarci i žene, te se je samo čekalo, da ih prvom zgodom bace u naručaj hladne Loàre

U nekoj niskoj, podzemnoj sobici sudio je tim nesretnicima spomenuti ljuti protivnik prijestolja i oltara Karjè, te će ih redom pozivati. Svatko je dakako dobio laskavi pašuš: — U valove Loàre s njime! Pozovu na red i jednoga mladića.

— Neka dođe ovamo Andrija Kergel!

Mladić premda izmučen od ljuta stradanja odvažno stupi između stražarâ u sudnicu. Spazivši ga Karjè zaurla:

— Ti si taj nesretnik, koji si se drznuo da svoju nečistu ruku podigneš na jednog odličnog člana konventa. Zar tako drsko momče poštivaš republiku?

Mladić odvrati mirno: — To je odmazda za moga pokojnog oca!

Karjè: — Čini mi se, da si ti na mene nekako najviše nišanio, e me makneš s grude zemaljske?

Mladić će: — Ne ću baš ništa da tajim, htio sam vas sve nitkove posmicati, nijeste vrijedni da zrak božji dišete, vi ubojice i bogohulci! Mati zavapi: — Andrijo, sinko moj, za milog Boga pazi što govoriš!

Karjè škrinu: — Hà, hà, ti derane misliš, da ti glava odviše čvrsto stoji na gospodskom vratu. Kako mi se čini, ti bi htio pred smrt svoju da i šalu zbijaš. Prisjeti će ti valaj tvoji drski vicovi!

Mladić će otvoreno: — Možete mi odrubiti i glavu, ali moju volju nikada slomiti ne ćete! Sada je dakako naš Andrija bio ozbiljan kandidat prijeke smrti.

Nato dođu na red dvije ženske. Karjè će prema starijoj: — Vi ste valjada mati ovog drskog mladića?

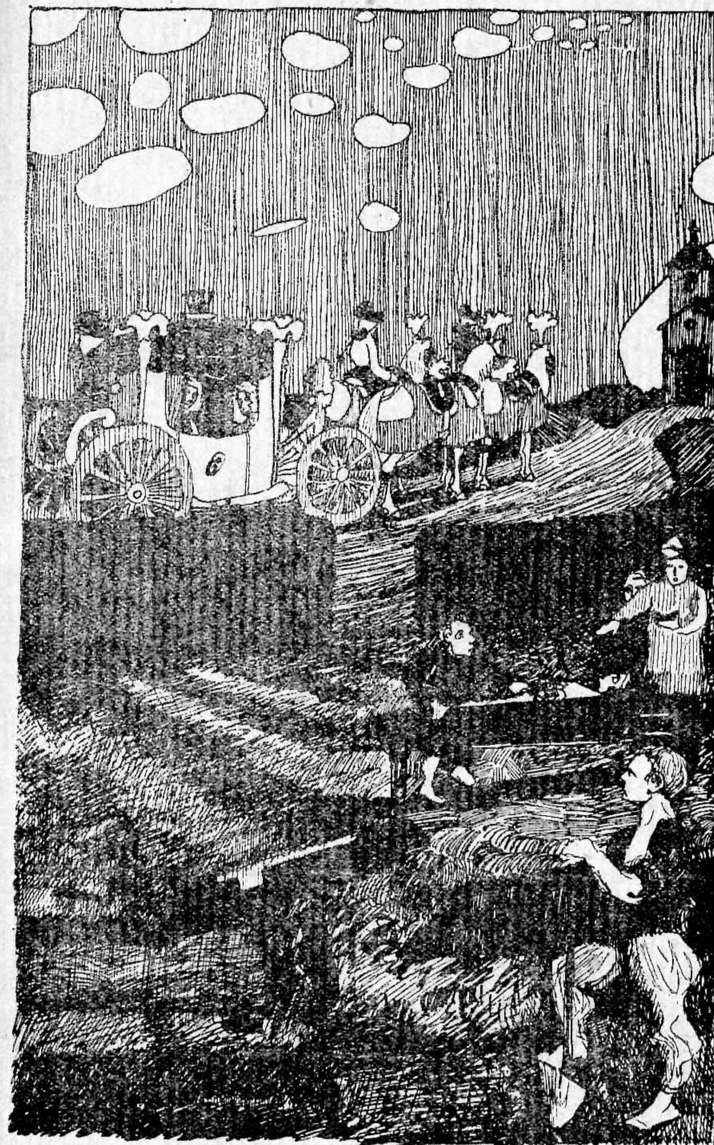
Starica stade drhtati: — Jesam, jesam, ali molim ponizno za njegov mladi život!

— Prekasno, već je odsuđen na smrt!

— Kako se zovete?

— Jolanda, rođena grofica Kerval, udata za markiza Kergela, a ova djevojka je moja kći Ivana.

Karjè pogleda zapanjeno u nju. Kao da joj je čitao na licu: — Ta smiluj se čovječe na moju dječicu!



Za stručak cvijeća.

Okrenevši se prema markizici reče: — Hm, hm, dakle to su vaš sin i kćer?

Za koji časak proglasi i ovo troje plijenom smrti.

Bili su konačno odvedeni u svoju ćeliju.

*

Izbije devet sati na večer.

Tada su točno vodili odsuđenike do rijeke, u koju su običajno po dvojica odsuđenih nesretnikâ natjerani bili oštrim mačevima i bodovima. Kada bi to nešto sporije išlo, Karjè ih je dao jednostavno postrijeljati.

Tamničar proglasi zadnji puta imena odsuđenikâ, ali triju imena ondje nema.

Mladi Kergel će začuđeno: — A što je s nama?

— Strpite se samo, doći će valjada i na vas red!

Nato odagna odsuđenike kao krdo na pogubljenje.

Za četvrt sata zovnu ponovno tamničar: — Ivana Kergel!

Markizica zavapi: — Čemu da nas posebice vodite?

— Tako glasi zapovijed gospodina prokonzula Karjè-a.

Njih se troje uputi za tamničarom. Kćerka se Ivana sustavi pred Karjèom, koji je milo upita: — Neznana djevojko, ljubite li svoju majku?

— Ah, tko ne bi ljubio takovo srce, takovu majku, kakovu ja nesretnica imadem!

— A brata?

— Tà kako ne bih ljubila i njega.

— On je radio meni o glavi, te se dapače preda mnom i drsko ponio.

— Nije siromah baš ni kriv, htio je samo da osveti smrt vajnog si otca.

— A što bi vi za njegov život žrtvovali?

— Dala bih za njega mlađahan život svoj!

— Ne trebam vašeg života, nego samo vašu šutnju. Evo imadete jedno zapečaćeno pismo, ne smijete ga otvoriti jošte tri sata, to jest do polnoći.

Ali da o svemu tome šutite kao zemlja!

— Koliko vam je godina?

— Šesnaest — —

— Dakle već imadete, mislim, dosta soli u glavi, a sada ćutac!

U to dođe jedan vojnik po njih troje. Andrija će se jošte našaliti: — Uh, da imadem samo bodež, proburazio bih toga kletog Jakobinca, kao što ih već na tucete otpravih na drugi svijet!

Vojnik uperi u nj svoj pištolj, a Andrija se bora mi odmah pokunji.

Osuđenici stigoše do rijeke Loàre, gdje su nedavno bila potopljena mnogo nedužnika. Na dani znak pristanu lađa s čamcem k obali.

Vojnik će: — Uniđite odmah u lađu!

Andrija se porugljivo nasmijehnu. Taj krvoločni Karjè hoće da se još malo i provozamo po valovima Loàre, prije nego nas turi u njeno mekano ždrijelo!

Čamac s našim osuđenicima zaplovi dalje, ljuljajuć se kao lopta na valovima pomenute rijeke. U tmini spaze jedan krstaš, koji, kako se je činilo čeka baš na njih! U tili čas eto ih na krstašu, a čamac se odmah izgubi u tami.

Andrija se u čudu upita: — Što to znači?

Kapetan će mirno: — To znači, da ste vas troje sada slobodni, razumijete li me sada?

Kako to, to mi baš ne ide u glavu?

— Eto tako. Pred tri sata dobio sam obilnu svotu novaca s nalogom, da vas pričekam s krstašem, te vas prevezem na englesku obalu. Ujedno mi je uručen list od glave konventa Karjè-a. Ako bude povoljan vjetar, eto vas za nekoliko danâ u Engleskoj.

— Kako se zove ta lađa?

— „Gorgona“ reče kapetan, „a sada sam sluga pokoran!“

Ovo se troje nekako čudno pogleda, ne shvaćajući nikako taj nenada i preokret.

A ko je taj naš neznani izbavitelj? upitaše se jednoglasno.

Ivana se najednoć dosjeti te upita ponovno kapetana: — Molim vas, gospodine kapetane, koliko je sati?

Kapetan pogledâ pri svijeći te će: — Jedan i po poslije ponoći.

Ivana otvorivši pismo, pročita adresu:

„Madame Jolanda Kerval“.

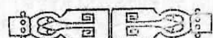
— Evo majko, uzmite, pa čitajte!

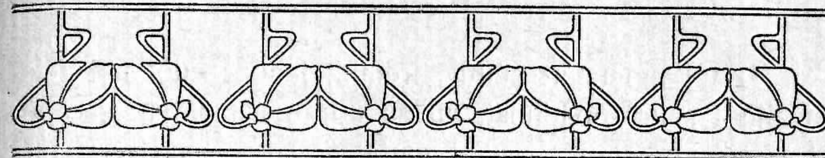
— Odakle ti ćerko, to pismo!

— Dobih ga od samog Karjè-a, koji mi ga je noćas uručio s primjedbom, da ga ne otvaram do polnoći.

— Pročitaj mi ga, drago dijete, ja sam i onako vrlo uzrujana!

Ivana čita: „Pred dvadeset godinâ u vašim svatovima položiste stručak cvijeća na lijes moje sestre. Dug se mora povratiti. Za onaj stručak vraćam tri života!“





Svladana taština.

Rubens (Ribns), jedan od najvećih slikarâ i svjetskih umjetnikâ, slučajno nekog dana posjeti neki samostan kraj Madrida, koji je pripadao jednom strogom crkvenom redu.

Obaziruć se po skromnoj crkvici toga drevnog samostana, spazi u svetištu jednu osobitu sliku, kakovu taj slavni umjetnik u svome životu nije vidio.

Ushićeno će svojoj pratnji: — Ah, to je upravo nečuveno krasna slika! Jedan od njegovih mlađanih pratilacâ, Van Dyck (Van Dujk) će: — Umjetnikovo je ime sigurno bilo napisano pod tom slikom, ali je sada žalibože posvema izbrisano!

Rubens pošlje po samostanskog priora, te ga upita, ko je taj umjetnik, taj veleum, koji je tako neumrlu sliku ugotovio.

Prior će skromno: — Taj umjetnik ne žive više za taj svijet!

Rubens zavapi: — Uh, vječna šteta, što je takav umjetnik sada zaboravljen, taj bi jamačno natkrilio i slavu moga imena; no ja sam, da vam se časni oče prestavim: Petar Pavao Rubens.

U taj momenat oćuti skromni, inače redovnik, neku taštinu i samodopadnost, ali se ubrzu svlada, te će oborivši oči skromno: — Taj umjetnik ne pripada više tome prolaznom svijetu!

Rubens će grozničavo: — Ime, velečasni, žurno mi kažite njegovo ime, da ga proslavim, da mu slavu proturam diljem čitavog svijeta, jerbo čast kome čast!

Sad će čitava pratnja jednoglasno: — Velečasni, prečasni, ko je taj nečuveni slikar, kažite, molimo vas, samo nam kažite!

Prior se u velike zabuni. Znoj ga probije, usne čvrsto grize, napast, velika je to napast, da odade zakopanu tajnu.

Svi će: — Ime, velečasni, žurno kažite ime! Prior će: — Vi me molim, nijeste nekako razumjeli. Ja nijesam mislio reći, da je taj umjetnik tjelesno umro, nego samo, da ne živė više tome svijetu.

Rubens kliknu: — Dakle ipak živi, žive ta ženijalna duša, hej, da je potražim, makar i na kraju svijeta!

– On se je već odavno odrekao tog prolaznog svijeta, te živi u samostanu. Rubens će kao izvan sebe: — Dakle on je samostanac, eh, živio moj velečasni, sada mi je baš srce na mjestu. Ne, ne, ne smije se više među zidinama samostanskima kriti, on imade veliku, da izvanrednu misiju u svijetu. Kažite mi samo, gdje je taj samoštanac, ja ću ga već izvući napolje, ja ću mu otvoriti vrata svjetske slave. Poći ću i samome svetom Ocu, da ga pusti iz ćelije na pučinu svjetsku u ime svete umjetnosti i uzvišene prosvjete!

Samostanac će odlučno: — Ja vam, čestiti umjetniče, ne ću da kažem niti imena njegova, niti samostana, gdje boravi.

Rubens: — Ali ako vam sam sveti Otac papa naloži, da izađete sa istinom napolje?

Prior nastavi: — Mislite li vi, da nije taj redovnik imao napasti i borbe sprot taštine prije nego li se je odrekao svijeta, kojega je konačno nogama pogazio.

Pustite ga radije, neka se smiri u svojoj ćeliji, koju si je po božjem nadahnuću odabrao. Držim, da ga ne će nikakova đavaoska lukavština sklonuti, da se odrekne sbog tašte svjetske slave onome, kome je dosele vjerno služio.

Rubens će već očajno: — Ali časni oče, za Boga, taj čovjek žrtvuje svoju neumrlu, svjetsku slavu, uh, šteta, neizmjerna je šteta!

Svjetovna slava je ništa, ako se usporedi s vječnom! otajstvano će monah.

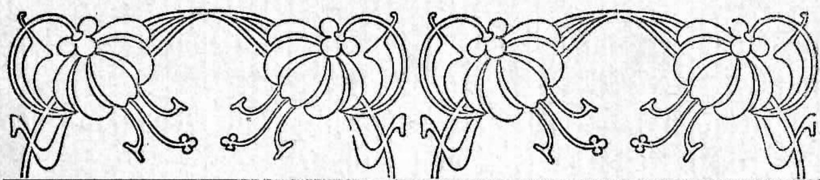
Time završi skromni redovnik dalnje natezanje svoje sa zatravljenim umjetnikom. Rubens se otputi sa svojom mlađahnom pratnjom žalostan i pokunjen u Madrid.

*

Stupivši prior u svoju ćeliju pomoli se toplo Bogu. Za nekoliko trenutakâ pograbi kist i čitav svoj umjetnički materijal, te ga baci u rijeku podno prozora svoje skromne ćelije.

Još je dugo motrio svoju plivajuću ostavštinu, dok mu konačno ne isčeznu s vidika — — —





Zahvalne lisice.

(SA SLIKOM)

Japanci drže, da se duše pokojnikâ vraćaju na ovaj svijet u podobi životinjâ, osobito lisice, s toga ih u velike štuju i njeguju, te o njima imadu bezbroj priča.

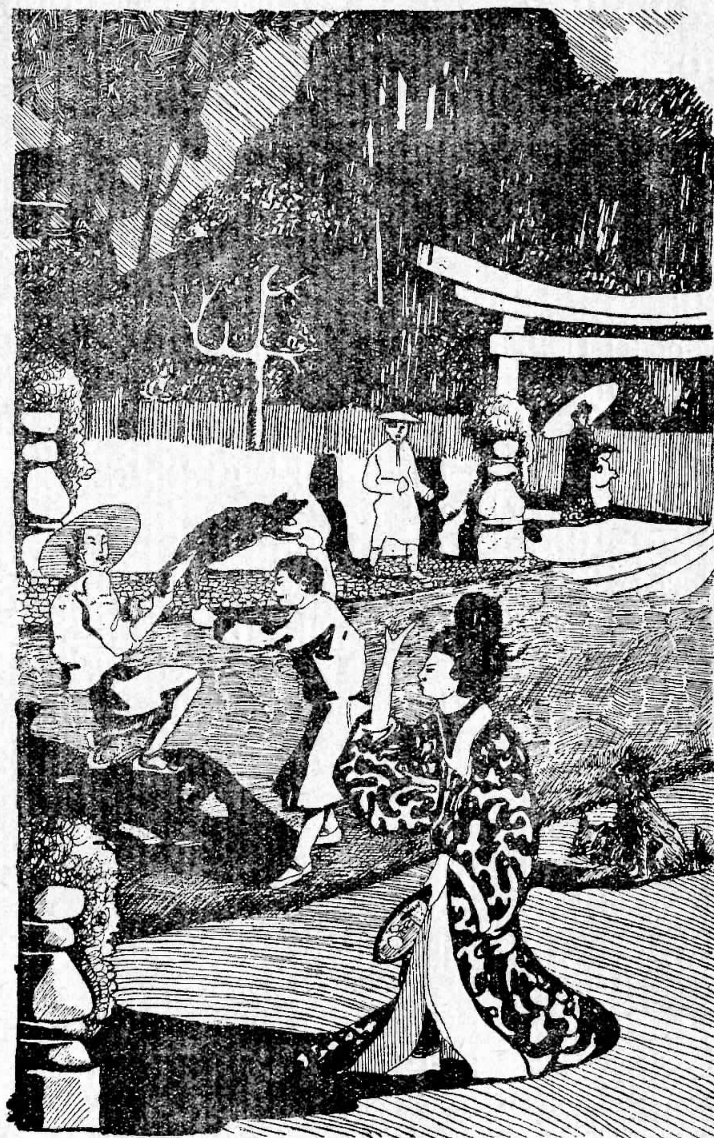
Nekoga dana izađe u carsku bašču princeza O Haru San, da se malo za čarnog proljetnog jutra prošeće. U tome vrtu bilo svega, što ti srce poželi, ama ko u raju. Svi dragulji raskošne i zlaćane prirode bljeskahu se u tome divot-bostanu.

Najednoć banuše onamo jogunasti dječaci s jednom mladom lisicom, koja se otimaše njihovom nemilom naručaju, ali uzalud; dječaci je ne puštaju. Otraga zavijahu njeni stari, dršćući za život svoje jedinice.

Princeza kriknu: — Tà pustite, oj dječaci, to lišče, zar vam ga nije žao, ne vidite li, kako vas njegovi stari zebnjom mole, da je ne ubijete?

Dječaci odvrate prpošno: — A šta nas je briga za tu lijastu liju, koja je eto sada dolijala, mi ćemo joj oguliti kožu, te je dobro prodati, a i za jetra njezina dobit ćemo lijepu svoticu, jerbo se s njima liječi groznica!

Princeza će ogorčeno: — Zar nemate baš nimalo srca i duše, nevaljalci jedni, ne znate li, da se i ona



raduje proljeću kao i vi. No čekajte, eto vam duple nagrade za nju, pa je pustite u miru.

Obješenjaci mali veselo je izručiše princezi za rečenu svotu, te zagrabiše dalje.

Princeza stade sada to malo lišče gladiti i tetošiti, a mezimica lijasta kimala joj glavicom svojom od milja. Kad se je već dosta namazila te lijice, pusti je da ide starkelji svojoj.

Uh, kako su bili njeni stari veseli, kada je ugledaše na slobodi! Ogledaše je po sto puta nijesu li je možda oni nemili dječaci ozlijedili, ali joj se ipak nije ništa zla dogodilo. Na polasku u svoju otačbinu — šumicu, ispravi se njih oboje, te će joj „šeniti“, kao da će reći: — Hvala ti, princezo O Hara San!

*

Idućeg ljeta čuje se po čitavoj japanskoj zemlji žalostan glas: Princeza O Haru umire! . . .

Mikado pita sve liječnike za uzrok bolesti, ali nitko ne zna, što joj je. Teda negda odgonetnu neki stari vračar, da je princeza začarana, a toj bolesti ne smožeš naći lahko lijeka.

Sve dvorkinje sjajne palače carske natjecahu se, da će bdjeti kraj visoke patnice. Nuto čim kucne ponoć, svaku najednoć omami san i klone kao mrtva.

Konačno se ponudi hrabri vojak Ito, da će bolesnu carevnu čuvati, te bilo što mu drago, o ponoći zadrijemati ne će. I zbilja nadođe polnoć, a i on drijemat stade. Otimlje se, ne da se, trza se ovamo i onamo, ali nesretna omama hoće da ga nadvlada. Najednoć istrgnu sablju te će: — Odlazi nesretni snu od mene, ili s mene glava dolje!

Natezajuć se tako sa zlosretnim snom, začuje neki tajanstveni glas: — Ito, Ito, udrobi lisičja jetra u juhu, podaj to princezi, pa će sigurno ozdravjeti!

*

Idućeg dana pohrliše brojni lovci Mikadini u prostrane, guste šume njegova carstva, da uhvate koju tustu lisicu. Ali jao, lisicama ni traga, kao da ih je zemlja progutala.

Car stade uzdisati: — hej, to joj je kukavnoj plaća, tako je štitila i timarila tu lisičju gamad, a sada, kada joj treba njihovih jetri, nema ih ni za lijek, uh, kleti vi himbeni skotovi!

Ito utješi cara veleći: — Ja ću se možna kruno, pobrinuti za ta kobna jetra, tako mi moje ruse glave!

Pošavši u lov, skobi se na kraju jedne šume s jednom sitnom, starom ženicom, koja je bila obavita tajinstvenom, dugom koprenom, držeći u ruci neki vrč. Naklonivši se duboko Iti, reče uljudno: — Neznani delijo, u tome vrču nalazi se ono, što ti željno tražiš, te što ti ja pribavih iz dalekih, dalekih krajevâ pučine zemaljske. Požuri se, molim te, te podaj taj vrčić našoj dragoj O Haru San!

Ito joj ponudi punu vrećicu zlata, ali se ona nećka, veleći: — ja ću već ovdje pričekati, dok se ti povratiš, samo se žuri, požuri!

Ito izvadi lisičja jetra iz toga krčaga, te ukuhavši ih u juhi, poda tu krepku hranu u zlatnoj zdjelici našoj bolnoj carevki.

U tili čas naša zlaćana princeza ozdravi, a s njome kliktat stade čitava palača, a i sav razdragani narod.

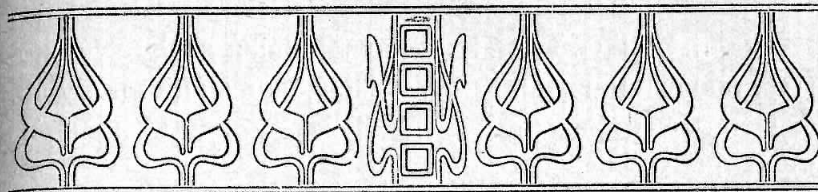
Ito umalo da ne zaboravi na onu starkelju. No Mikado će: — Hej Ito, što si dao onoj čestitoj starici za taj dragocjeni lijek?

Ito se ispriča, da nije onda htjela ništa primiti, no da na nj jošte čeka.

Car se požuri s Itom onamo, da bogato nagradi čestitu staricu.

No kada onamo prispješe, nađoše starog lisca mrtva s natpisom na pločici oko vrata: — Tu leži moj suprug, koji je žrtvovao svoja jetra za našu dobročinicu O Haru Sanu, za ljubav, koju je onomadne nama ukazala. Ona je spasila naše mlado iz rukû bezbožnih dječakâ, a mi eto spasismo i Njen nama i svjema dragocjeni život!





Priča o cvijetu krisantemu.

Živio je u Japanu neki ubogi radnik, koji se čitavog žića svoga patio, te je iza vajnog si zemaljskog života ostavio ucviljelu udovu svoju s brojnom nejakom dječicom.

U kući nije bilo à ma baš ništa. Dječica bi jošte griskala suhe rižove kolačiće, a to im bje sve. Ta i sam starina mjesec tužno bi izmiljao kroz okance te vajne koljebice, škiljeći blijeđanom larvom svojom nad tom kukavnom čeljadi. Vjetar je nemilo duvao napolju, te je u hladnom naručaju svojem upravo zibao tu potleušicu. Mati pokrije svoje mališe starom kabanicom pokojnog si muža, namjestivši gvozdeni štitnjak prema vratima, da im baš ne cjeliva ljuti vjetar mlađane, pupoljaste obraščiće. Djeca su ležala po japanskom adetu na pokrivačima, a za uzglavlje im bje drveni pleter.

Mati se zaogrnu starim, otrcanim oplećkom, te će napolje, da se božanstvu pomoli za svoju ubogu dječicu. Uto začuje neko zapomaganje napolju. Otvorivši vratašca spazi na svoje čudo nekog dršćućeg dječaka, koji je zaklinje, da ga pusti unutar, jer da će inače poginuti na tome zubatom vremenu.

Stara ga lijepo primi, ugrijavši jadnika svega već ukočena, podavši mu zadnji rižov kolačić, ukuhan u toploj vodi. Konačno ga položi kraj svoje djece, da se s njima na podu uljuljka u slatki sanak.

Na polju je tako sijevalo i pljuštilo, da se nije moglo izaći u tu mećavu, stoga naša starka po japanskom običaju sjedne na pode čekajući, dok se malo ne izvedri.

Uto jadnica i zaspi . . .

Prenuvši se iza sna zamijeti, da je u sobi nešto neobično miriši, te da je toplo kao usrijed ljeta. Ona jošte smatri, ne znajući, je li to san ili java. Pomisli: — Hej, moralo je valjda neko umilno, uzvišeno biće posjetiti moj dom, dok sam ja spavala. — Vidi čuda! Svaki stolić (u Japanu svaki imade za sebe stolić-jestvenik) bio je pun puncat ukusnih jestvinâ. Bilo tu kuhanih ribâ, kolača od najfinije riže, sladoleda, a ponajpače čaja! (Čaj piju u Japanu djeca već u najnježnijoj dobi).

Mati viče djecu kao pomamna: — Hej, Fatimo, Osonto, Koku, ustanito djeco, da vidite čuda neviđena i nečuvena!

Uto će da probudi stranog dječaka. Ali on najednoć šmuknu napolje. Stara ga zove natrag, ali nitko se ne odzivlje. Na svoje čudo zapazi na onome mjestu, gdje ga je noćas pred vratima našla, krasnu biljku s bijelim, začarnim cvijećem.

„Uzmi i njeguj taj cvijet, jer će ti pribaviti hranu i odjeću“! čuje se najednoć glas iz oblaka.

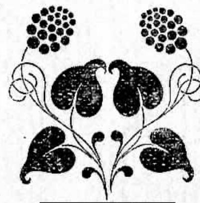
Stara zbilja posluša sluteći, da je onaj dječak, kojega je noćas ukonačila i sa zadnjim kolačićem nahranila, neko nebesko biće. Tà tko bi drugi u ovo hladno zimsko doba i donio tako svježe, zadivno cvijeće!

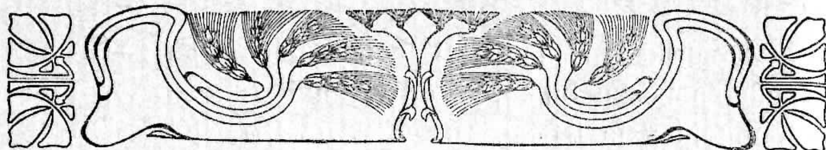
Japanski car platio joj je ogromnu svotu za tu neobičnu, nebesku biljku, te odsele nije bilo u toj čestitoj obitelji vaja i očaja, nego svega izobilno.

*

Mikadovi baščevani njegovali su u velike tu biljku, koja je bila kraljicom svih čarâ njegova bajnog vrta. Nazvaše je: „Krizantema“.

Ovo je sada narodna biljka u Japanu, te natkriljuje sve ostale u toj zagonetnoj zemlji svojim mirisom i zatravnom ljepotom. Za najvećih zabavâ i svečanosti u Japanu krizantema velebno se koči među svojim drugarima po izbor cvjetovima, te o krizantemi nikoše prerazne priče i pripovječice na tajanstvenome i sanjarskom tlu japanskome.





Zadnji mučenik u Koliseumu.

(SA SLIKOM)

U cik zore prvog siječnja godišta Gospodnjega 404. koračao je časni starac Telemak drevnim ulicama vječnog i neumrlom slavom ovjenčanog Rima. Gladijatorske igre, koje se svake godine u kalendama januara davahu za nasladu razmaženog rimskog puka, priredio je i ovaj puta jedan bogati senator. U ovo već odmaklo kršćansko doba nijesu bile tako raskošne igre, kao za drevne poganske ere, ali okrutnost gladijatorske borbe kao da je sada jošte premašila onu zlatnog doba, kada se je Rim kočio na zenitu veličaja svoga.

Naš Telemak se zaputi sa čitavom grupom svjetine prema amfiteatru. Podno Kapitolija zapazi čitave oblake dima, koji se je iz pedeset hramova dizao sa žrtvenikâ, posvećenih idolima. Zgrozi se u duhu znajući, da taj dio toga velebnog grada jošte stenje pod jarmom kneza tminâ — demona. Amfiteater se je kočio u dolini podno Kapitolija nad hramovima i veličanstvenim lukovima, koji svojom zadivnom ljepotom prstenovahu prostrani rimski forum (trg).

Nadvio se kolosalni amfiteater nad ine monumetalne zgrade Rima poput piramidâ, koje je Telemak onomadne

ugledao u Egiptu, nadvišivao je kanda i obližnje u historiji toliko već pomenute brežuljke, prkoseći zubu i bijesu vremena i nevremena.

Pomalo silazaše prema ulici pobjedničkoj, ni ne sluteći, da kroči stazom slave, kojoj u historiji čovječanstva pametara nema. Koračivši ispod lukovâ, gdje su izlagali kršćanske mučenike, da budu plijenom krvoločne zvjeradi, krv mu stanu u žilama, zamijetivši mučeničkom krvlju oškropljenu arenu.

Budući da je istom zadanilo, nije se jošte otpočelo s gladijatorskim igrama, te se je svjetina pomalo kupila i oko klupâ smještavala. Uto se Telemak zadubi u tihu molitvu, ne mareći za ciku svjetine. U tome vrtlogu miran je i nepomičan kao na žalu rijekâ i potokâ njegove omiljele pustinje.

Rimljanima se pričinu Telemak kao pojava s drugog svijeta. Neki mu se divljahu, neki ga pako prezirahu. Sve se je propitkivalo: — Tko je i odakle taj čovjek? Jedni rekoše: — lud je, a jedni: — tà to je nekakav lijeni rob sa istoka. Neki su dapače tvrdili, da bi to mogao biti glasnikom nekakvog orakula, sudeći po njegovoj odjeći i tajanstvenoj pojavi.

U istinu on je bio glasnikom vječne Mudrosti, koji je imao trubiti na pozornici zabludjelog svijeta gromovite zvukove i akorde istine i pravde.

Igre već otpočeše. Naš se Telemak probudi kao iza sna na taj zveket i cik gladiatorâ. Četiri naga, stasita, divljeg pogleda borca stupiše na arenu, svjestan si svaki pobjede na tome atletskom mezevu.

Po drevnom običaju išli su gladijatori okolo arene,

da svjetina može ugledati i izabirati si svoga ljubimca, kome će pljeskati i koga će oduševiti u toj očaj-borbi.

Ukočenim pogledom opraštahu se ti vojnici sa svojim miljenicima, a nekima u gornjoj loži poljubiše na oproštaj ruke.

Prisilno se smiješiše, blijedilo i očaj zrcališe im se na upalim obrazima. Ta nije ni šale, narav se plaši smrti, samo slijepi nagon i tupi prezir gurao ih je u naručaj neumoljive smrti.

U tili čas povukoše mačeve te zaigraše krvavo kolo, da je sve u amfiteatru zanijemilo od iščekivanja, tko će da nadjača.

Nuto, naš znanac, taj otajstveni Telemak, skoči poput munje preko klupâ, te preskočivši željeznu ogradu na podiju prokrči si put do gladijatorâ, kojima divskom silom osujeti taj bratoubojni, barbarski juriš.

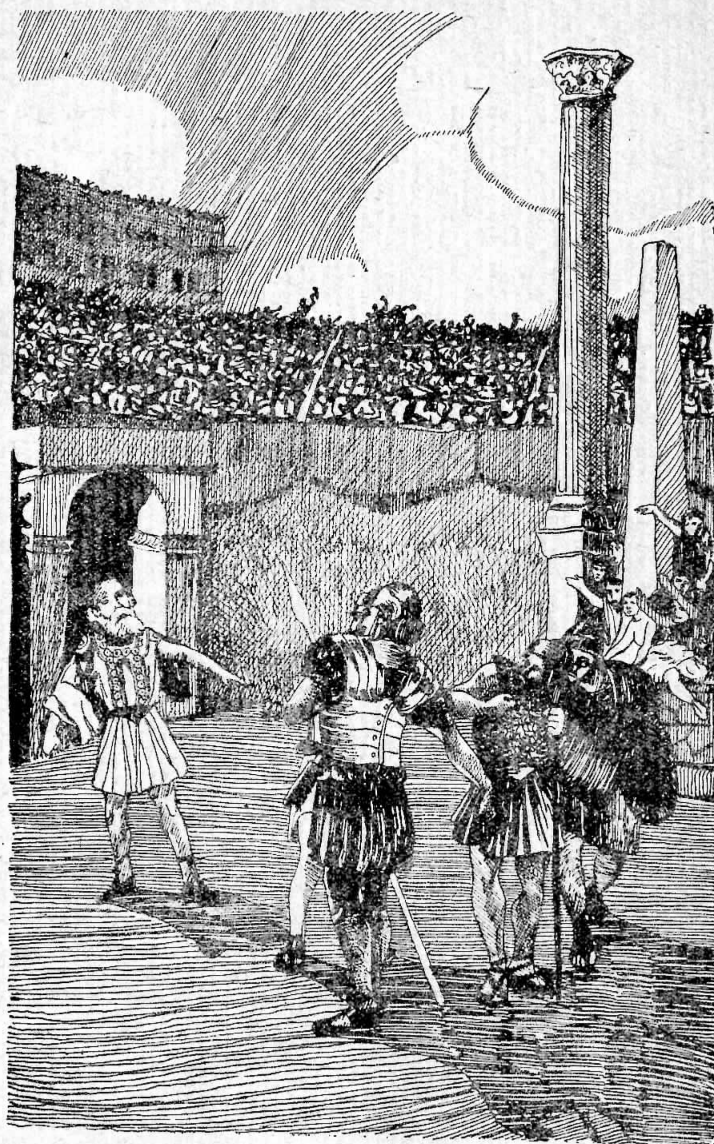
Bio to užasan prizor. Svjetina je urlikala poput lava, kome si ugrabio siguran plijen. Zidinama ogromnog koloseja razlijegala se nečuvena vika i bijes, a gladijatori stajahu kao gromom ošinuti pred tom neobičnom, zagonetnom pojavom.

Telemak je htio da umiri svjetinu, ali u tili čas obasuše stolice i klupe sa svijuh stranâ našeg jadnika.

Kleknuvši, raširi svoje okrvavljene ruke prema nebu, da Višnji oprosti grijehe krivine, koje se odigravahu na pozorištu ljudske bestidnosti.

Mučenik svoga uvjerenja, naš starac Telemak, slavno padne, izbrisavši smrću svojom veliku ljagu čovječanstva na toj krvavoj areni.

Grozno je svršio naš mučenik, ali je i uspio. Smrću



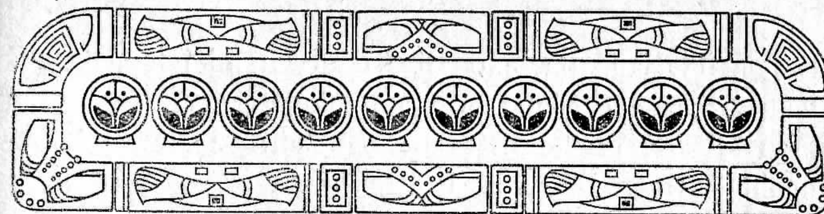
Zadnji mučenik u Koleseumu.

njegovom zapečaćene su gladijatorske igre u rimskom koloseju za uvijek.

Car Henerije odmah izdade nalog, da se u buduće više te igre ne ponavljaju.

Istina je, pokušahu jošte neke pijavice nedužne ljudske krvi, da se te igre obnove, ali krv našeg mučenika Telemaka nadjačala je. Bila je zalogom čovječnosti, bila prstenom kršćanske ljubavi. Gladijatorske igre bjehu odsele zazorne i spomen na njih oduran.





Anđeoski patnik.

Milko Blažetić bio pravi „Miljenko“ svih koji su ga poznavali, veseo, zdrav, zoran — ma da ga sve gutaš od milja.

Župnik je htio, da ga za orguljaša i pjevača izuči, misleći, kako bi to bilo vrlo podesno, da mu na koru lijepo popjeva i svira, kad mu i onako već umije lijepo služiti pod misom.

Ali na žalost, Milko nije bio grlat, a nije imao ni smisla za orguljanje, pa tako od toga brašna nikada pogača!

Osobito je Milka učitelj volio i pazio. Jednoć će on upitat njegovog tatu: „Majstore Blažetiću, šta ćemo s malim? Hoćemo li ga možda dati u više škole?“

„Milko je već navršio trinaestu, neka ide na zanat, neka bude tesar!“ odlučno će otac.

„Ja bih volio, da ide dalje u školu“, zabrinuto će učitelj.

„Ne, ne gospodine“, opire se otac, „neka on bude majstor kao što sam i ja. Pa napokon, šta meni ne dostaje? Ja sam hvala Bogu danas svoj gospodar, čovjek

sam neodvisan, pa ako Bog dade, ni njemu ništa uzmanjkati ne će. Samo vrijedne ruke, te čvrsta volja, eh onda ide sve glatko. Hvala Bogu zdrav je, čvrst i kremenit, baš pravcata očeva slika!“

U skoro bude Milko naučnikom kod majstora Koprivića.

Živo se laća posla, te svaki dan napreduje, da ga je bila milina gledati, kako voljko radi.

Na veliku nesreću Milkinu, bio u majstora njegova kalfa Jakob, velika ništarija i jezika neoprana. Taj se je nevaljanac tako nečedno ponašao, da mu je naš Milko više puta morao koju prišiti. To je kalfu tako gnjevilo, da je sveđer smišljao u svome opakom srcu, kako bi se Milku prvom zgodom ljuto osvetio. „Čekaj, škripao bi zubima, misliš li, da si ti bolji od mene? Ti ćeš derane, meni još lekciju i prediku davati? Ja ću ti već jednom zasoliti!“ grozio bi mu se kalfa.

I zbilja, najteže bi poslove morao Milko obavljati. A kakva mu je bila plaća? — Sami prigovori, ukori, nikada Milko kalfi dosta prav i zdrav. Taj bi mu svaki posao pokudio.

Dakako, da bi to već dodijalo Milku, ali on šuti i trpi kao jaganjac. Pomisli: biti će valjda jednom i tome kraj, strpljen spašen!

Kad bi gospodar od kuće otišao na sajam, pa bi Jakob ostao sam s djetićima, uh, da si ga vidio, kako bi se razgoropadio!

Bilo tu kletve, psovke i Bogu mrska razgovora, a Milko bi se u srcu gnjevio, te bi jadnik zgrizao usne i stiskao uši. On bi već izgrdio kalfu, možda bi mu i priuštio koju masnu zaušnicu, ali ne smije. Manji je i sla-

biji, pa mora da šuti. Uh, kako je njegovo bogoljubno i krotko srce kraj takovih razgovora krvarilo. Bilo to za njega tri sta pregaranja i muka. To je nekako i njegova majka primijetila. Ona bi ga ljupko tješila: „Sinko, samo se za neko vrijeme malo strpi, bit će tebi poslije sigurno lakše i bolje. Smiri se, srce moje“. I otac ga je bodrio, veleći mu: „Sinko, radi marljivo, pa ćeš danas, sutra biti čestit majstor i svoj gospodar!“

Jednoć zapovjedi Jakob Milku, da odnese nekamo tešku kladu, koju bi imao i odrastao čovjek dosta nositi.

Drugi djetić Pavao, hoće da pomogne Milku tu kladetinu odnijeti, ali ne da Jakob.

„Neka je on sam nosi, ili neka sijeva iz kuće, ja ne ću da trpim besposlicu pod ovim krovom“, zagrmi Jakob.

Hoćeš, ne ćeš — moraš, pomisli Milko, pa uprijevši svu snagu svoju, odnese tu kobnu kladu na određeno joj mjesto.

Drugi dan ga budi majstorica, ali Milko, koji bi inače znao i istoga pijetla u dvorištu postidjeti, ovaj puta ne ustaje . . .

„Eh, dragi Milko, ti nekako dugo drijemaš“, ukori ga nježno gazdarica.

„Majstorice draga, ne mogu nikako iz kreveta, nešto me bode, stiska u prsima“, tuži se mališ. Drugi će dan doći i liječnik k malome, pa će sažaljivo: „Sinko, ti si nešto teško dizao, pa si se prekinuo. Eh, zašto bolje ne paziš na se, mlađan si još i lakouman, dijete moje.

Zdravlje je prvo, pa kada si zdravlje izgubio, sve si promašio.

Doktor ozbiljno mašući glavom potihano reče majstorici:

„Dječaku treba dati hladne obloge, imade vrućicu. S njime ne treba ništa razgovarati, neka se mali smiri!"

Isti ga dan otpremiše kući, da ga roditelji njeguju. Tu su ga morali i operirati!

Operacija je dobro prošla, ali uza sve to Milko danomice opada, nije dobro s njime. Roditelji već očajavaju dva tri dana. Milko ne će ni da mrve okusi.

Liječnik i misnik, koji je došao, da prigleda dobrog Milka, među sobom nešto govore latinski, e da ih okolina ne razumije. Bit će nešto važno.

Roditelji nešto zlo slute.

„Dragi moji", reči će im svećenik „s vašim Milkom nije najbolje".

Mati plače, nariče, da se malo ne trijemovi tresu od njenog tugovanja i bugarenja; ali je suprug tješi: „Ne plači ženo! To je volja božja, pa ako nam ne daj Bože i umre, bit će više jedan anđelak na nebu. Sigurno ga tamo čeka velika plaća za njegove patnje na crnoj zemlji ovoj!"

Milko padne u skrajnju vrućicu. —

I majstor ga Kruzović pohodi. Mali ga je još prepoznao, ali ne može da govori, tako je jadan oslabio. Majka mu utisne u ruke krunicu, koju je dok je još bio zdrav, sveđer pred Gospinom slikom pobožno molio.

U to netko kucnu na vrata . . .

— Bijaše to glavom sam Jakob.

„Jakob, Jakob", šaputalo se u sobi s nekim ogorčenjem; ali to nije onaj stari goropadnik, sada je mekan kao vosak.

Približio se krevetu Milkinom, pa će tugaljivo:

„Milko, Milko . . . avaj mene nesretna. Prosti mi, prosti . . . anđele nedužni, ako mi prostiti možeš!"

— Praštam ti, praštam, izmuca Milko pridušenim već glasom, samo molim te po — o — o pra — vi — se . . .

Jakob poljubi čelo i ruke Milku, te ih nakvasi bujicom vrelih pokajničkih suza.

Poslije podne bude Milku puno gore.

Svećenik ga je providio otajstvima umirućih, te mu dušu preporučio Bogu. Mati mu držala svijeću, a otac se previjao od ljuta bola, gledajući jedinca svoga, toga anđelka patnika.

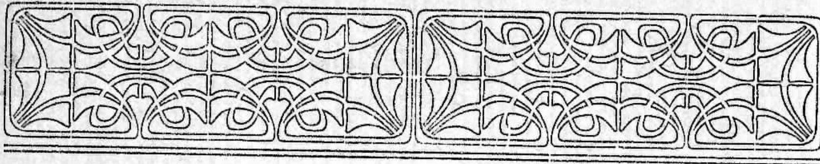
Roditeljsko srce krvarilo je od žalosti nad izgubljenim jedincem, zvijezdom žića svoga.

„Nemojte plakati", tješi ih svećenik, „sada ćete imati jednoga zagovornika više u nebu. Bolje je da svaki mlađan, nevin i bezazlen umre, nego da se poslije u vrtlogu griješnoga i pokvarenoga svijeta iznevjeri Bogu i izgubi dušu svoju . . . !"

*

Milko leži na odru. Lijep je kao mali anđelak, kao da je iz alabastra. Oko njega gore svijeće. Tišina je grobna, koju prekida tiha molitva i mukli jecaj, dok Jakob je krotak kao janje i onako sav strven od bola kaje se se gorko . . . Kaje se gorko i suzama krupnim škropi smrtno cvijeće — anđeoskoga patnika — — —





Kobna želja.*)

U ono drevno sredovječno doba, kada su zapadni (vizi) Goti vladali u današnjoj Španiji, živio je neki bogati plemić u jednom viteškom gradu, podignutom na vrletnoj pećini, koji se je poput orlušine krilio u toj romantičnoj pustoši nad nedoglednom pučinom čarobne i bogodane španjolske zemlje.

Pomenuti je vitez bezbrižno živio u svome kaštelu, uživajući sve slasti i lasti blaženog onog doba, okružen brojnom svitom mrkih, orijaških stražara svojih.

Bezbrižne mu je dane krasila njegova plavojka supruga, izraziti tip gotsko-germanski, oko koje se češće igrahu četiri zorna dječarca, čije glavice talasahu pramovi zlaćane kose.

Eto tako je bio naš znanac vitez najsretniji čovjek na svijetu.

Bilo zimsko doba. Napolju je bjesnila mećava ljuta, a zloguke sovurine otpočeše svoj tajanstveni koncerat u zaškuljcima te prostrane, sure viteške gradine.

Najednoć stupi u odaju maljušni paž, obznanivši gospodaru svome, da u gradu traže dva neznanca samostanca konak, zebući i čekajući pred gradskim vratima.

*) Iz ciklusa pripovijesti: Capella: „Tales and legendes of the middle ages." (Sredovječne priče i pripovijesti).

Vitez će: — Neka slobodno unidju ovamo, ta ne mogu ih ipak pustiti da noćas napolju svisnu od te užasne mećave.

Umalo stupe u vitešku dvoranu dva, u crne haljine obučena, benediktinska monaka. Vitez im odmah nudja najbiranija jela, ali oni ne će ništa da okuse osim suha voća i zelenja.

Kad naši stranci odvečerahu, stariji će:

Čestiti viteže!

Ne možemo ja i moj drug da nasmažemo dosta riječi, kojima bi se mogli tvojemu plemenitom srcu dolično zahvaliti. Vajni smo i siromašni, pa čime da ti se odužimo nego li vrućom molitvom svojom. Bog ti obilno sve platio, viteški gospodaru!

Plemić odvrati: — Varate se časni oci, da sam ja sretan, makar i u svakomu obilju plivam. Slučajno se eto jučer pogledah u ocijelno ogledalo svoje supruge, kad li na svoj užas u njemu zamijetih, da moju glavu i bradu „bisere" sijede, dlakave pahuljice, jao si ga meni. Sjedine u kosama i bradi znak su starosti, dakako starost je prag — smrti, a ja sam sada tekar 40 godina star. Ne ću borami, te ne ću da skoro umrem, baš hoću da smrti prkosim, ne ću da ispustim iz svojih šaka toliko blago i obilje!

Momak ga ukori: — Viteže dobri, ti se ipak varaš. Ne treba se nipošto bojati smrti, ona je samo most na obalu drugog, sretnijeg života; ona svršava sve zemske muke i patnje, ona nas kruni neumrlim vijencem obilne plaće za sva naša dobra djela!

Vitez odpovrnu:

— Meni nikako ne ide u glavu, da svoj grad, koji

mučno sazidah, te taj silni imetak svoj ostavim, te predadem drugome.

— Kada samo pomislim na smrt, ja sve škripam zubima, uh, baš se na nju ljutim, da mogu ja bih je zadavio, smrvio. Konačno te dobri čovječe uvjeravam, da ne ću, baš ne ću da umrem, hoću da usprkos sveudilj živem.

Dao bih, poštenja mi, polovicu svoga imetka, da samo ne moram okusiti gorki pelin te meni toli odvratne smrti. Oh, slatki, preslatki živote moj!

Monak ga stade uvjeravati: — Ta nemoj, čovječe, božji tako bulazniti, ta ti ćeš jošte i poželjeti smrt, ali je ne ćeš dozvati moći!

To se zacijelo nikada dogoditi ne će, neka mi samo Bog udijeli dugi život, a za ostalo ću se već ja pobrinuti — — —

Samostanac podignuvši oči k nebu, zavapi:

— Svemožni Bože, skrušeno Te molim, da učiniš čudo, koje će poniziti oholost toga zaslijepljenog čovjeka, a svijetu podati novi dokaz nedokučive Promisli Tvoje!

Pojav časnog starca, bujne, sijede brade, začarno je djelovao na tog čudaka.

Kada je dovršio starac molitvu svoju, naš vitez padnu mu pred koljena, vičući kao mahnut: Život, samo život starče, nestalo joj traga, toj zlokobnoj smrti!

Redovnik ga oslovi: Lude su tvoje želje, vajni čovječe. No baš, kada hoćeš da neprestano živiš, čekaj, naživjet ćeš se dobrano. Vidiš li onaj dimeći se panj na ognjištu. Izvadi ga odmah, dok je čitav, te ga pomno sakrij. Kada dogori, dogorjet će i časovi tvoga nezasitnog žića!

„Ha, ha, tako valja!“ kliče osamljen od veselja taj mahnitac, „dakle sad je ipak mojoj smrti odzvonjelo za uvijek. Hej, neka ide bez traga!“

Dorekavši to brže bolje potrči naš blaženi vitez s tim panjem, te zalivši ga ljudski vodom, spremi ga pomno na skrovitom mjestu.

Kada se je povratio u svoju odaju, već tajinstveni monasi izčeznuše iz njegovog grada.

Sada istom stade vriskati: — Zdravo životu moj, s kojim se do konca svijeta rastaviti ne ću. Ta tko će na ovoj zemlji crnoj i naći ovaj panj, tko će da ga upali, kada ga tako vješto spremih. Zdravo moja gradino i sve moje milje i obilje, s vama se prstenovah danas na uvijeke, iz mojih pandža vas živ više iščupati ne će. Eh, pa tko sam ja sada? Borami ja sam ovaj čas postao kraljem čitavog svijeta, jerbo se danas zaručih s čarnom nevjestom — neumrlosti. Hi, hi!

U to blaženo i zaspi, samo ćulikanje sova i duhanje bijesna vjetra kadgod ga prenu iz naručaja miljanog Morfeja.

* * *

Prohujali već desetki i stotine godinica, a pomenuta viteška gradina već se i rušiti stade, ustupajući možnome neprijatelju svake trajnosti na svijetu — vremenu.

U tome surom kastelju boravilo dvoje čeljadi s jednim ubogim, do kostiju isušenim starcem. Jadnik je uvijek drhturio i svoje upravo sablazne ruke grijao kod vatre, govoreći jezikom, kojega nitko nije mogao da razumije.

Posjetnici te gradine pitali bi češće: — Ta tko je taj skelet-starac? ali nitko nije mogao da im odgonetne.

Najstariji bi ljudi kazivali, da su ga već kao djeca poznavali tako stara kao sada.

Uvijek bi rukom nekuda pokazivao na tavan, ali ga jadnika nitko nije razumio, te bi samo ljuto plakao i očajno vrtio glavom.

Nekoga dana uputi se ovamo jedan samostanac, da istraži sve zanimljivosti ove drevne gradine, taj je ujedno i razumio mnoge jezike živuće i mrtve.

Upozore ga dakako na toga čudnovatog starca, koji kako ga svi pamte, uvijek jednako star izgleda, te govori nekakvim nerazumljivim jezikom*).

Redovnik ga upita, ko je i otkuda jest, a on mu odgovori u svome materinjem gotskom jeziku.

Sav razdragan kliknu u istom jeziku samostanac: „Kolika sreća i iznenadjenje moje, što čujem iz živih usta taj izumrli već jezik!“

Drhtavi starac briznu u plač: — Hvala Bogu, da me ipak jedna duša razumije.

Dobri oče, zaklinjem Te svim milim na nebu i na zemlji, podji smjesta na tavan, gdje ćeš naći u jednom skrovištu neki suhi panj baš pod hrpom kamenja. Stvori ga odmah dolje, tako Ti očnjeg vida, te ga baci, žurno baci u oganj! Ti me jedini razumiješ! Ti me jedini možeš i spasiti iz tih neizbrojenih muka! Smiluj se vajnome za volju Krista, Spasitelja i Suca duša naših!

Kada je redovnik donio taj panj s tavana, dršćući starac stade glavinjati i vrištati:

— U oganj, brže u oganj s njime!

Taj drveni panj planu u tili čas.

*) T. j. germanskim, zapadno gotskim jezikom, koji se je tečajem vremena promijenio i pretočio u današnji španjolski jezik.

Bijedni starac stade pričati:

— Proživio sam u ovome gradu mnogo dobra i zla. Kada je moja loza izumrla, nijasam ovdje nikoga poznavao, jerbo je moj materinji jezik u ovoj zemlji već izumro. Davao sam im znakove, da onaj panj donesu s tavana dolje, te ga zapale, ali me vajna nitko nije shvatio, a tako ne mogoh ja živi skelet da umrem.

Htio sam da odpuzam na tavan, ali me već izdade snaga, te tako kukavac moradoh živjeti, bolje rekuć umirati, dokle Tebe, sto puta blagoslovljeni oče, sam Bog ne dovede ovamo, da me izbaviš iz pakla, tog ukletog života.

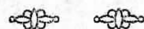
Eh, pravo je rekao onaj časni benediktinac, da su lude bile moje želje, što poželih predugi život. Oče, ded me što prije odriješi od toga prokletstva — dugog života, panj već dogara, ded molim Te, svrši sa mnom, bez oklijevanja, da i panj moga vajnog žića što prije dogori!

Redovnik ga dragovoljno odriješi od te ljute besanice, od tog neprestanog umiranja u tome istrošenom tijelu.

Starac će jošte u zadnjim trzajima:

Časni oče! Alaj su bile budalaste moje želje. Eto kako ljuto, ljuto nastradah, kao malo koji od smrtnika. Smrt je u zbilju izbaviteljica i mila sestrica naša. U sto mi je dobrih časova eto došla ta toli željkovana zaručnica mojeg boljeg vječnog života — smrt.

Panj je već posvema dogorio, a naš patnik-vitez, sit i presit zemaljskog života, konačno se smiri i izruči pokorničku dušu svoju svome Stvorcu, pohrlivši veselo tamo, kamo se prije ili poslije bez ikakve isprike odputiti moramo svi!



SADRŽAJ
